

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -
Aṭṭhakathā)

07. Σχόλια για το βιβλίο των ιστοριών για φαντάσματα
(07. Petavatthu-aṭṭhakathā)

3. Το μικρό κεφάλαιο (3. Cūḷavaggo)

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

07. Σχόλια για το βιβλίο των ιστοριών για φαντάσματα

3. Cūḷavaggo

1. Abhijjamānapetavatthuvāṇanā

387-407. Abhijjamāne vārimhīti idaṃ satthari veḷuvane viharante aññataraṃ luddapetaṃ ārabba vuttaṃ. Bārāṇasiyaṃ kira aparadisābhāge pāragaṅgāya vāsabhagāmaṃ atikkamitvā cundaṭṭhilaṇāmake gāme eko luddako ahosi. So araññe mige vadhitvā varamaṃsaṃ aṅgāre pacitvā khāditvā avasesaṃ paṇṇapuṭe bandhitvā kājena gahetvā gāmaṃ āgacchati. Taṃ bāladārakā gāmadvāre disvā “maṃsaṃ me dehi, maṃsaṃ me dehi”ti hatthe pasāretvā upadhāvanti. So tesāṃ thokaṃ thokaṃ maṃsaṃ deti. Athesadivasāṃ maṃsaṃ alabhitvā uddālakapupphaṃ piḷandhitvā bahuñca hatthena gahetvā gāmaṃ gacchantaṃ taṃ dārakā gāmadvāre disvā “maṃsaṃ me dehi, maṃsaṃ me dehi”ti hatthe pasāretvā upadhāviṃsu. So tesāṃ ekekaṃ pupphamañjariṃ adāsi.

Atha aparena samayena kālaṃ katvā petesu nibbatto naggo virūparūpo bhayānakadassano supinepi annapānaṃ ajānanto sīse ābandhitauddālakakusumamālākālāpo “cundaṭṭhilāyaṃ ñātakānaṃ santike kiñci labhissāmī”ti gaṅgāya udaye abhijjamāne paṭisotaṃ padasā gacchati. Tena ca samayena koliyo nāma rañño bimbisārassa mahāmatto kupitaṃ paccantaṃ vūpasametvā paṭinivattento hatthiassādi parivārabalaṃ thalapathena pesetvā sayāṃ gaṅgāya nadiyā anusotaṃ nāvāya āgacchantaṃ taṃ petaṃ tathā gacchantaṃ disvā pucchanto -

387. “Abhijjamāne vārimhi, gaṅgāya idha gacchasi;
Naggo pubbaddhapetova, māladhārī alaṅkato;
Kuhiṃ gamissasi peta, kattha vāso bhavissatī”ti. -

Gāthamāha. Tattha abhijjamāneti padanikkhepena abhijjamāne saṅghāte, vārimhi gaṅgāyāti gaṅgāya nadiyā udaye. Idhāti imasmiṃ ṭhāne. Pubbaddhapetovāti kāyassa purimaddhena apeto viya apeta yoniko devaputto viya. Kathaṃ? Māladhārī alaṅkatoti, mālāhi piḷandhitvā alaṅkatasī saggoti attho. Kattha vāso bhavissatīti katarasmiṃ gāme dese vā tuyhaṃ nivāso bhavissati, taṃ kathehīti attho.

Idāni yaṃ tadā tena petena koliyena ca vuttaṃ, taṃ dassetuṃ saṅgītikārā -

388. “Cundaṭṭhilaṃ gamissāmi, peto so iti bhāsati;
Antare vāsabhagāmaṃ, bārāṇasiñca santike.

389. “Tañca disvā mahāmatto, koliyo iti vissuto;
Sattuṃ bhattañca petassa, pītakañca yugaṃ adā.

390. “Nāvāya tiṭṭhamānāya, kappakassa adāpayi;
Kappakassa padinnamhi, ṭhāne petassa dissatha.

391. “Tato suvatthavasano, māladhārī alaṅkato;
Ṭhāne ṭhitassa petassa, dakkhiṇā upakappatha;
Tasmā dajjetha petānaṃ, anukampāya punappuna”nti. - gāthāyo avocum;

388. Tattha cundaṭṭhilanti evaṃnāmakam gāmaṃ. Antare vāsabhaḡāmaṃ, bārāṇasiṇca santiketi vāsabhaḡāmassa ca bārāṇasiyā ca vemajjhe. Antarā-saddayogena hetam sāmīyatte upayogavacanaṃ. Bārāṇasiyā santike hi so gāmoti. Ayaṇhettha attho - antare vāsabhaḡāmassa ca bārāṇasiyā ca yo cundaṭṭhilaṇāmako gāmo bārāṇasiyā avidūre, tam gāmaṃ gamissāmīti.

389. Koliyo iti vissutoti koliyoti evaṃpakāsitanāmo. Sattum bhattaṇcāti sattuṇceva bhattaṇca. Pīṭakaṇca yugam adāti pīṭakam suvaṇṇavaṇṇam ekam vatthayugaṇca adāsi.

390. Kadā adāsīti ce āha nāvāya tiṭṭhamānāya. Kappakassa adāpayīti gacchantim nāvaṃ ṭhapetvā tattha ekassa nhāpitassa upāsakassa dāpesi, dinnamhi vatthayugeti yojanā. Ṭhāneti ṭhānaso taṅkhaṇaṇṇeva. Petassa dissathāti petassa sarīre paṇṇāyittha, tassa nivāsanapārūpanavattam sampajji. Tenāha “tato suvatthavasano, māladhārī alaṅkato”ti, suvatthavasano mālābharaṇehi sumaṇḍitapasādhito. Ṭhāne ṭhitassa petassa, dakkhiṇā upakappathāti dakkhiṇeyyatṭhāne ṭhitā panesā dakkhiṇā tassa petassa yasmā upakappati, viniyogam agamāsi. Tasmā dajjetha petānaṃ, anukampāya punappunanti petānaṃ anukampāya pete uddissa punappunaṃ dakkhiṇam dadeyyāti attho.

Atha so kolīyamahāmatto tam petam anukampamāno dānavidhim sampādetvā anusotam āgantvā sūriye uggacchante bārāṇasim sampāpuṇi. Bhagavā ca tesam anuggahattam ākāseṇa āgantvā gaṇḡātīre aṭṭhāsi. Kolīyamahāmattopi nāvato otarivā haṭṭhapahaṭṭho bhagavantaṃ nimantesi - “adhivāsetha me, bhante, bhagavā ajjatanāya bhattam anukampam upādāyā”ti. Adhivāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. So bhagavato adhivāsaṇam viditvā tāvadeva ramaṇīye bhūmibhāge mahantaṃ sākhamāṇḍapaṃ upari catūsu ca passesu nānāviraḡavaṇṇavicittavividhavasanasamalaṅkataṃ kāretvā tattha bhagavato āsaṇam paṇṇāpetvā adāsi. Nisīdi bhagavā paṇṇatte āsane.

Atha so mahāmatto bhagavantaṃ upasaṅkamitvā gandhapupphādīhi pūjetvā vanditvā ekamantaṃ nisinno heṭṭhā attano vuttavacanaṃ petassa ca paṭivacanaṃ bhagavato ārocesi. Bhagavā “bhikkhusaṅgho āgacchatū”ti cintesi. Cintitasamanantaramēva buddhānubhāvasaṇcodito suvaṇṇahaṃsagaṇo viya dhataratṭhahaṃsarājam bhikkhusaṅgho dhammarājam samparivāresi. Tāvadeva mahājano sannipati “ulārā dhammadesanā bhavissatī”ti. Tam disvā pasannamānaso mahāmatto buddhappamukham bhikkhusaṅgham paṇītena khādanīyena bhojanīyena santappesi. Bhagavā katabhattakicco mahājanassa anukampāya “bārāṇasisamīpagāmaṇāsino sannipatantū”ti adhiṭṭhāsi. Sabbe ca te iddhibalena mahājanā sannipatiṃsu, ulāre cassa pete pākāṭe akāsi. Tesu keci chinnabhinnaṇḍikakhaṇḍadharā, keci attano keseheva paṭicchāditakopinā, keci naggā yathājātarūpā khuppiṇāsābhībūtā tacapariyonaddhā aṭṭhimattasarīrā ito cito ca paribbhamantā mahājanassa paccakkhato paṇṇāyimsu.

Atha bhagavā tathārūpaṃ iddhābhisaṅkhārāṃ abhisaṅkhāsi, yathā te ekajjhaṃ sannipatitvā attanā kataṃ pāpakammaṃ mahājanassa pavedesuṃ. Tamatthaṃ dīpentā saṅgītikārā -

392. “Sātunnavasanā eke, aññe kesaniṇṇāsanā;
Petā bhattāya gacchanti, pakkamanti disodisaṃ.
393. “Dūre eke padhāvitvā, aladdhāva nivattare;
Chātā pamucchitā bhantā, bhūmiyaṃ paṭisumbhitā.
394. “Keci tattha papatitvā, bhūmiyaṃ paṭisumbhitā;
Pubbe akatakalyāṇā, aggidaḍḍhāva ātape.
395. “Mayaṃ pubbe pāpadhammā, gharaṇī kulamātaro;
Santesu deyyadhammesu, dīpaṃ nākamha attano.
396. “Pahūtaṃ annapānampi, apissu avakiriyati;
Sammaggaṃ pabbajite, na ca kiñci adamhase.
397. “Akammakāmā alasā, sādukāmā mahagghasā;
Ālopapiṇḍadātāro, paṭiggahe paribhāsimhase.
398. “Te gharā tā ca dāsiyo, tānevābharaṇāni no;
Te aññe paricārenti, mayaṃ dukkhassa bhāgino.
399. “Veṇī vā avaṇṇā honti, rathakārī ca dubbhikā;
Caṇḍālī kapaṇā honti, kappakā ca punappunaṃ.
400. “Yāni yāni nihīnāni, kulāni kapaṇāni ca;
Tesu tesveva jāyanti, esā maccharino gati.
401. “Pubbe ca katakalyāṇā, dāyakā vītamaccharā;
Saggaṃ te paripūrenti, obhāsenti ca nandanaṃ.
402. “Vejayante ca pāsāde, ramitvā kāmakāmīno;
Uccākulesu jāyanti, sabhogesu tato cutā.
403. “Kūṭāgāre ca pāsāde, pallaṅke ponakatthate;
Bījitaṅgā morahatthehi, kule jātā yasassino.
404. “Aṅkato aṅkaṃ gacchanti, māladhārī alaṅkatā;
Dhātiyo upatiṭṭhanti, sāyaṃ pātaṃ sukhessino.
405. “Nayidaṃ akatapuṇṇānaṃ, katapuṇṇānamevidaṃ;
Asokaṃ nandanaṃ rammaṃ, tidaṇṇaṃ mahāvanaṃ.
406. “Sukhaṃ akatapuṇṇānaṃ, idha natthi parattha ca;
Sukhaṇca katapuṇṇānaṃ, idha ceva parattha ca.
407. “Tesaṃ saṃsāraṃ kammānaṃ, kattaṃ kusalaṃ bahuṃ;
Katapuṇṇā hi modanti, sagge bhogasamaṅgino”ti. -gāthāyo avocaṃ;

392. Tattha sātunnavasanāti chinnabhinnapilotikakhaṇḍanivāsana. Eketi ekacce. Kesanivāsanaṭi kесеheva paṭicchāditakopinā. Bhattāya gacchantiṭi “appeva nāma ito gatā yattha vā tattha vā kiñci ucchiṭṭhabhattaṃ vā vamiṭabhattaṃ vā gabbhamalādikaṃ vā labheyyāma”ti katthacideva aṭṭhatvā ghāsathāya gacchanti. Pakkamanti disodisanti disato disaṃ anekayojanantarikaṃ ṭhānaṃ pakkamanti.

393. Dūreti dūreva ṭhāne. Eketi ekacce petā. Padhāvitvāti ghāsathāya upadhāvitvā. Aladdhāva nivattareti kiñci ghāsaṃ vā pāṇiyaṃ vā alabhitvā eva nivattanti. Pamucchitāti khuppiṭāsādidukkhena sañjātamucchā. Bhantāti paribbhamantā. Bhūmiyaṃ paṭisumbhitāti tāya eva mucchāya uppattiyā ṭhatvā avakkhittamattikāpiṇḍā viya vissussitvā pathaviyaṃ patitā.

394. Tatthāti gataṭṭhāne. Bhūmiyaṃ paṭisumbhitāti papāte patitā viya jighacchādidukkhena ṭhātuṃ asamatthabhāvena bhūmiyaṃ patitā, tattha vā gataṭṭhāne ghāsādīnaṃ alābhena chinnāsā hutvā kenaci paṭimukhaṃ sumbhitā pothitā viya bhūmiyaṃ patitā hontīti attho. Pubbe akatakalyāṇāti purimabhava akatakusalā. Aggidaḍḍhāva ātapeti nidāghakāle ātapaṭṭhāne agginā daḍḍhā viya, khuppiṭāsagginā ḍayhamānā mahādukkhaṃ anubhavantīti attho.

395. Pubbeti atītabhave. Pāpadhammāti issukīmacchariādibhāvena lāmakasabhāvā. Gharāṇīti gharasāminiyo. Kulamātaroti kuladārakānaṃ mātaro, kulapurisānaṃ vā mātaro. Dīpanti patiṭṭhaṃ, puññanti attho. Tañhi sattānaṃ sugatīsu patiṭṭhābhāvato “patiṭṭhā”ti vuccati. Nākamhāti na karimha.

396. Pahūtanti bahuṃ. Annapānampīti annañca pānañca. Apissu avakiriyatīti sūti nipātamattaṃ, api avakiriyati chaṭṭiyati. Sammaggateti sammā gate sammā paṭipanne sammā paṭipannāya. Pabbajiteti pabbajitāya. Sampadāne hi idaṃ bhumavacanaṃ. Sammaggate vā pabbajite sati labbhamāneti attho. Na ca kiñci adamhaseti “kiñcimattampi deyyadhammaṃ nādamhā”ti vipaṭṭisārābhībhūtā vadanti.

397. Akammakāmāti sādhuṭi akattabbaṃ kammaṃ akusalaṃ kāmēntīti akammakāmā, sādhuhi vā kattabbaṃ kusalaṃ kāmēntīti kammakāmā, na kammakāmāti akammakāmā, kusalahammesu acchandikāti attho. Alasāti kusitā kusalakammakaraṇe nibbīriyā. Sādukāmāti sātamadhuravatthupiyā. Mahagghasāti mahābhōjanā, ubhayenāpi sundarañca madhurañca bhōjanaṃ labhitvā atthikānaṃ kiñci adatvā sayameva bhuñjitāroti dasseti. Ālopapiṇḍadātāroti ālopamattassapi bhōjanapiṇḍassa dāyakā. Paṭiggaheti tassa paṭiggaṇhanake. Paribhāsimhaseti paribhavaṃ karontā bhāsimha, avamaññimha uppaṇḍimhā cāti attho.

398. Te gharāti yattha mayaṃ pubbe “amhākaṃ ghara”nti mamattaṃ akarimhā, tāni gharāni yathāṭṭhitāni, idāni no na kiñci upakappatīti adhippāyo. Tā ca dāsiyo tānevābharaṇāni notī etthāpi eseva nayo. Tattha notī amhākaṃ. Teti te gharādike. Aññe paricārenti, paribhogādivasena viniyogaṃ karontīti attho. Mayaṃ dukkhassa bhāginoti mayaṃ pana pubbe kevalaṃ kīlanappasutā hutvā sāpateyyaṃ pahāya gamanīyaṃ anugāmikaṃ kātuṃ ajānantā idāni khuppiṭāsādidukkhassa bhāgino bhavāmāti attānaṃ garahantā vadanti.

399. Idāni yasmā petayonito cavitvā manussesu uppajjantāpi sattā yebhuyyena tasseva kammaṃ vipākāvasesena hīnajātikā kapaṇavuttinova honti, tasmā tamattaṃ dassetuṃ “veṇivā”tiādinā dve gāthā vuttā. Tattha veṇivāti venajātikā,

vilīvakārā naḷakārā hontīti attho. Vā-saddo aniyamattho. Avaññāti avaññeyyā, avajānitabbāti vuttaṃ hoti. “Vambhanā”ti vā pāṭho, parehi bādhanīyāti attho. Rathakārīti cammakārino. Dubbhikāti mittadubbhikā mittānaṃ bādhikā. Caṇḍālīti caṇḍālajātikā. Kapaṇāti vanibbakā ativiya kāruññappattā. Kappakāti kappakajātikā, sabbattha “honti punappuna”nti yojanā, aparāparampi imesu nihīnakulesu uppajjantīti vuttaṃ hoti.

400. Tesu tesveva jāyantīti yāni yāni aññānīpi nesādapukkusakulādīni kapaṇāni ativiya vambhaniyāni paramaduggatāni ca, tesu tesu eva nihīnakulesu macchariyamalena petesu nibbattitvā tato cutā nibbattanti. Tenāha “esā maccharino gatī”ti.

401. Evaṃ akatapuññānaṃ sattānaṃ gatiṃ dassetvā idāni katapuññānaṃ gatiṃ dassetum “pubbe ca katakalyāṇā”ti satta gāthā vuttā. Tattha saggaṃ te paripūrentīti ye pubbe purimajātiyaṃ katakalyāṇā dāyakā dānapuññābhīratā vigatamalamaccherā, te attano rūpasampattiyā ceva parivārasampattiyā ca saggaṃ devalokaṃ paripūrenti paripuṇṇaṃ karonti. Obhāsentīti ca nandananti na kevalaṃ paripūrentīyeva, atha kho kapparukkhādīnaṃ pabhāhi sabhāveneva obhāsamānampi nandanavanaṃ attano vatthābharaṇajutīhi sarīrappabhāya ca abhibhavitvā ceva obhāsetvā ca jotenti.

402. Kāmakāminoti yathicchitesu kāmaguṇesu yathākāmaṃ paribhogavanto. Uccākulesūti uccesu khattiyakulādīsu kulesu. Sabhogesūti mahāvibhavesu. Tato cutāti tato devalokato cutā.

403. Kūṭāgāre ca pāsādeti kūṭāgāre ca pāsāde ca. Bījitaṅgāti bījīyamānadehā. Morahatthehīti morapiñchapaṭimaṇḍitabījanīhatthehi. Yasassinoti parivāravanto ramantīti adhippāyo.

404. Aṅkato aṅkaṃ gacchantīti dārakakālepi ñātīnaṃ dhātīnañca aṅkaṭṭhānato aṅkaṭṭhānameva gacchanti, na bhūmitalanti adhippāyo. Upatīṭṭhantīti upatṭhānaṃ karonti. Sukhesinoti sukhamicchantā, “mā sītaṃ vā uṇhaṃ vā”ti appakampi dukkhaṃ pariharantā upatīṭṭhantīti adhippāyo.

405. Nayidaṃ akatapuññānanti idaṃ sokavatthuabhāvato asokaṃ rammaṃ ramaṇīyaṃ tidasānaṃ tāvatimsadevānaṃ mahāvanaṃ mahāupavanabhūtaṃ nandanaṃ nandanavanaṃ akatapuññānaṃ na hoti, tehi laddhuṃ na sakkāti attho.

406. Idhāti imasmiṃ manussaloke visesato puññaṃ karīyati, taṃ sandhāyāha. Idhāti vā diṭṭhadhamme. Paratthāti samparāye.

407. Tesanti tehi yathāvutthehi devehi. Sahabyakāmānanti sahabhāvaṃ icchantehi. Bhogasamaṅginoti bhogehi samannāgatā, dibbehi pañcakāmaguṇehi samappitā modantīti attho. Sesaṃ uttānatthameva.

Evaṃ tehi petehi sādharmaṇato attanā katakammasa ca gatiyā puññakammasa ca gatiyā paveditāya saṃviggamanassa koḷiyāmaccapamukhasa tattha sannipatitassa mahājanassa ajjhāsayanurūpaṃ bhagavā vitthārena dhammaṃ desesi. Desanāpariyosāne caturāsītiyā pāṇasahassānaṃ dhammābhisamayo ahoṣīti.

Abhijjamānapetavatthuvaṇṇanā nīṭṭhitā.

2. Sāṇavāsiththerapetavatthuvaṇṇanā

408-438. Kuṇḍināgariyo theroti idaṃ satthari veļuvane viharante āyasmato sāṇavāsittherassa ñātipeṭe ārabba vuttaṃ. Atīte kira bārāṇasiyaṃ kitavassa nāma rañño putto uyyānakīlaṃ kīlitvā nivattanto sunettaṃ nāma paccekabuddhaṃ piṇḍāya caritvā nagarato nikkhamantaṃ disvā issariyamadamatto hutvā “kathañhi nāma mayhaṃ añjaliṃ akatvā ayaṃ muṇḍako gacchatī”ti paduṭṭhacitto hatthikkhandhato otarivā “kacci te piṇḍapāto laddho”ti ālapanto hatthato pattaṃ gahetvā pathaviyaṃ pātetvā bhindi. Atha naṃ sabbattha tādibhāvappattiyā nibbikāraṃ karuṇāvippphārasomanassanipātapasannacittameva olokentaṃ aṭṭhānāghātena dūsitacitto “kiṃ maṃ kitavassa rañño puttaṃ na jānāsi, tvaṃ olokayanto mayhaṃ kiṃ karissasī”ti vatvā avahasanto pakkāmi. Pakkantamattasseva cassa narakaggidāhapaṭibhāgo balavasārīradāho uppajji. So tena mahāsantāpenābhībhūtakāyo atibāḷhaṃ dukkhavedanābhītunno kālaṃ katvā avīcīmahāniraye nibbatti.

So tattha dakkhiṇapassena vāmapassena uttāno avakujjoti bahūhi pakārehi parivattitvā caturāsīti vassasahassāni paccitvā tato cuto petesu apirimitakālaṃ khuppiṇāpādidukkhāṃ anubhavitvā tato cuto imasmiṃ buddhuppāde kuṇḍinagarassa samīpe kevaṭṭagāme nibbatti. Tassa jātissaraññaṃ uppajji, tena so pubbe attanā anubhūtapubbaṃ dukkhāṃ anussaranto vayappattopi pāpabhayena ñātakehi saddhiṃ macchabandhanatthaṃ na gacchatī. Tesu gacchantesu macche ghātetuṃ anicchanto nilīyati, gato ca jālaṃ bhindati, jīvante vā macche gahetvā udaye vissajjeti, tassa taṃ kiriyāṃ arocantā ñātakā gehato taṃ nīharimṣu. Eko panassa bhātā sinehabaddhahadayo ahosi.

Tena ca samayena āyasmā ānando kuṇḍinagaraṃ upanissāya sāṇapabbate viharati. Atha so kevaṭṭaputto ñātakehi paricatto hutvā ito cito ca paribbhamanto taṃ padesaṃ patto bhojanavelāya therassa santikaṃ upasaṅkami. Thero taṃ pucchitvā bhojanena atthikabhāvaṃ ñatvā tassa bhattaṃ datvā katabhattakicco sabbāṃ taṃ pavattiṃ ñatvā dhammakathāya pasannamānasaṃ ñatvā “pabbajissasi, āvuso”ti? “Āma, bhante, pabbajissāmī”ti. Thero taṃ pabbājetvā tena saddhiṃ bhagavato santikaṃ agamāsī. Atha naṃ satthā āha - “ānanda, imaṃ sāmāneraṃ anukampeyyāsī”ti. So ca akatakusallattā appalābho ahosi. Atha naṃ satthā anuggaṇhanto bhikkhūnaṃ paribhogatthāya pāṇiyaghaṭṭānaṃ paripūraṇe niyojesi. Taṃ disvā upāsakā tassa bahūni niccabbhattāni paṭṭhapesuṃ.

So aparena samayena laddhūpasampado arahattaṃ patvā thero hutvā dvādasahi bhikkhūhi saddhiṃ sāṇapabbate vasi. Tassa pana ñātakā pañcasatamattā anupacitakusalakammā upacitamaccherādīpāpadhammā kālaṃ katvā petesu nibbattiṃsu. Tassa pana mātāpitāro “esa amhehi pubbe gehato nikkadḍhito”ti sārājjamānā taṃ anupasaṅkamitvā tasmīṃ baddhasinehaṃ bhātikaṃ pesesuṃ. So therassa gāmaṃ piṇḍāya pavīṭṭhasamaye dakkhiṇajāṇumaṇḍalaṃ pathaviyaṃ patiṭṭhāpetvā katañjalī attānaṃ dassetvā “mātā pitā ca te, bhante”tiādigāthā avoca. Kuṇḍināgariyo therotiādayo pana ādito pañca gāthā tāsāṃ sambandhadassanattaṃ dhammasaṅgāhakehi ṭhapitā.

408. “Kuṇḍināgariyo thero, sāṇavāsīnivāsiko;
Poṭṭhapādoti nāmena, samaṇo bhāvitindriyo.

409. “Tassa mātā pitā bhātā, duggatā yamalokikā;
Pāpakammaṃ karitvāna, petalokaṃ ito gatā.

410. “Te duggatā sūcikaṭṭā, kilantā naggino kisā;
Uttasantā mahattāsā, na dassenti kurūrino.
411. “Tassa bhātā vitaritvā, naggo ekapathekako;
Catukuṇḍiko bhavitvāna, therassa dassayītumaṃ.
412. “Thero cāmanasikatvā, tuṇhībhūto atikkami;
So ca viññāpayī theram, ‘bhātā petagato aham’.
413. “Mātā pitā ca te bhante, duggatā yamalokikā;
Pāpakammaṃ karitvāna, petalokaṃ ito gatā.
414. “Tena duggatā sūcikaṭṭā, kilantā naggino kisā;
Uttasantā mahattāsā, na dassenti kurūrino.
415. “Anukampassu kāruṇiko, datvā anvādisāhi no;
Tava dinnena dānena, yāpessanti kurūrino”ti.

408-409. Tattha kuṇḍināgariyo theroti evaṃnāmake nagare jātasamvaḍḍhatthero,
“kuṇḍikanagaro thero”tipi pāṭho, so evattho. Sāṇavāsiniṇvāsikoti sāṇapabbatavāsī.
Poṭṭhapādoti nāmenāti nāmena poṭṭhapādo nāma. Samaṇoti samitapāpo.
Bhāvitindriyoti ariyamaggabhāvanāya bhāvitasaddhādiindriyo, arahāti attho. Tassāti
tassa sāṇavāsittherassa. Duggatāti duggatigatā.

410. Sūcikaṭṭāti pūtinā lūkhagattā aṭṭakā, sūcikaṭṭi laddhanāmāya khuppiṇāya aṭṭā
pīṭitā. “Sūcikaṇṭhā”ti keci paṭhanti, sūcichiddasadisamukhadvārāti attho. Kilantāti
kilantakāyacittā. Nagginoti naggarūpā niccolā. Kisāti aṭṭhittacamatṭasārītāya
kisadehā. Uttasantāti “ayaṃ samaṇo amhākaṃ putto”ti ottappena utrāsaṃ
āpajjantā. Mahattāsāti attanā pubbe katakammaṃ paṭicca sañjātamahābhayā. Na
dassenti attānaṃ na dassenti, sammukhībhāvaṃ na gacchanti. Kurūrinoti
dāruṇakammantā.

411. Tassa bhātāti sāṇavāsittherassa bhātā. Vitaritvāti vitiṇṇo hutvā,
ottappasantāsabhayāti attho. Vitaritvāti vā pāṭho, turito hutvā, taramānarūpo hutvāti
vuttaṃ hoti. Ekapattheti ekapadikamagge. Ekakoti ekiko adutiyo. Catukuṇḍiko
bhavitvānāti catūhi aṅgehi kuṇḍeti attabhāvaṃ pavattetīti catukuṇḍiko, dvīhi jāṇūhi
dvīhi hatthehi gacchanto tiṭṭhanto ca, evaṃbhūto hutvāti attho. So hi evaṃ purato
kopīnapaṭicchādanā hotīti tathā akāsi. Therassa dassayītumanti therassa attānaṃ
uddisayi dassesi.

412. Amanasikatvāti “ayaṃ nāma eso”ti evaṃ manasi akaritvā anāvajjetvā. So cāti
so peto. Bhātā petagato ahanti “aham atītattabhāve bhātā, idāni petabhūto
idhāgato”ti vatvā viññāpayi theranti yojanā.

413-415. Yathā pana viññāpayi, taṃ dassetuṃ “mātā pitā cā”tiādinā tisso gāthā
vuttā. Tattha mātā pitā ca teti tava mātā ca pitā ca. Anukampassūti anuggaṇha
anudayaṃ karohi. Anvādisāhīti ādisa. Noti amhākaṃ. Tava dinnenāti tayā dinnena.

Taṃ sutvā thero yathā paṭipajji, taṃ dassetuṃ -

416. “Thero caritvā piṇḍāya, bhikkhū aññe ca dvādasa;
Ekajjhaṃ sannipatiṃsu, bhattavissaggakāraṇā.

417. “Thero sabbeva te āha, yathāladdhaṃ dadātha me;
Saṅghabhattaṃ karissāmi, anukampāya ñātinaṃ.
418. “Niiyādayiṃsu therassa, thero saṅghaṃ nimantayi;
Datvā anvādisi thero, mātu pitu ca bhātuno;
‘Idaṃ me ñātinaṃ hotu, sukhitā hontu ñātayo’.
419. “Samanantarānuddiṭṭhe, bhojanaṃ udapajjatha;
Suciṃ paṇītaṃ sampannaṃ, anekarasabyañjanaṃ.
420. “Tato uddassayī bhātā, vaṇṇavā balavā sukhī;
Pahūtaṃ bhojanaṃ bhante, passa naggāmhase mayaṃ;
Tathā bhante parakkama, yathā vatthaṃ labhāmase.
421. “Thero saṅkārakūṭamhā, uccinitvāna nantake;
Pilotikaṃ paṭaṃ katvā, saṅghe cātuddise adā.
422. “Datvā anvādisi thero, mātu pitu ca bhātuno;
‘Idaṃ me ñātinaṃ hotu, sukhitā hontu ñātayo’.
423. “Samanantarānuddiṭṭhe, vatthāni udapajjisum;
Tato suvatthavasano, therassa dassayītumaṃ.
424. “Yāvatā nandarājassa, vijitasmiṃ paṭicchadā;
Tato bahutarā bhante, vatthānacchādanāni no.
425. “Koseyyakambalīyāni, khomakappāsikāni ca;
Vipulā ca mahagghā ca, tepākāsevalambare.
426. “Te mayaṃ paridahāma, yaṃ yañhi manaso piyaṃ;
Tathā bhante parakkama, yathā gehaṃ labhāmase.
427. “Thero paṇṇakuṭiṃ katvā, saṅghe cātuddise adā;
Datvā ca anvādisi thero, mātu pitu ca bhātuno;
‘Idaṃ me ñātinaṃ hotu, sukhitā hontu ñātayo’.
428. “Samanantarānuddiṭṭhe, gharāni udapajjisum;
Kūṭāgāranivesanā, vibhattā bhāgaso mitā.
429. “Na manussesu īdisā, yādisā no gharā idha;
Api dibbesu yādisā, tādisā no gharā idha.
430. “Daddallamānā ābhenti, samantā caturō disā;
Tathā bhante parakkama, yathā pāṇiyaṃ labhāmase.
431. “Thero karaṇaṃ pūretvā, saṅghe cātuddise adā;
Datvā anvādisi thero, mātu pitu ca bhātuno;
‘Idaṃ me ñātinaṃ hotu, sukhitā hontu ñātayo’.
432. “Samanantarānuddiṭṭhe, pāṇiyaṃ udapajjatha;
Gambhīrā caturassā ca, pokkharañño sunimmitā.

433. “Sītodikā suppatitthā, sītā appaṭṭigandhiyā;
Padumuppalasañchannā, vārikiñjakkhapūritā.
434. “Tattha nhatvā pivitvā ca, therassa paṭidassayum;
Pahūtaṃ pāṇīyaṃ bhante, pādā dukkhā phalanti no.
435. “Āhiṇḍamānā khañjāma, sakkhare kusakaṇṭake;
Tathā bhante parakkama, yathā yānaṃ labhāmase.
436. “Thero sipāṭikaṃ laddhā, saṅghe cātuddise adā;
Datvā anvādisī thero, mātu pitu ca bhātuno;
‘Idaṃ me ñātīnaṃ hotu, sukhitā hontu ñātayo’.
437. “Samanantarānuddiṭṭhe, petā rathena māgamum;
Anukampitamha bhadante, bhattenacchādanena ca.
438. “Gharena pāṇiyadānena, yānadānena cūbhayaṃ;
Muniṃ kārūnikaṃ loke, bhante vanditumāgatā”ti. - gāthāyo āhaṃsu;

416-417. Tattha thero caritvā piṇḍāyāti thero piṇḍāpātacārikāya caritvā. Bhikkhū aññe ca dvādasāti therena saha vasantā aññe ca dvādasā bhikkhū ekajjhaṃ ekato sannipatiṃsu. Kasmāti ce? Bhattavissaggakāraṇāti bhattakiccakāraṇā bhuñjananimittaṃ. Teti te bhikkhū. Yathāladdhanti yaṃ yaṃ laddhaṃ. Dadāthāti detha.

418. Niyyādayiṃsūti adaṃsu. Saṅghaṃ nimantayīti te eva dvādasā bhikkhū saṅghuddesavasena taṃ bhattaṃ dātuṃ nimantesi. Anvādisīti ādisi. Tattha yesaṃ anvādisi, te dassetuṃ “mātu pitu ca bhātuno, idaṃ me ñātīnaṃ hotu, sukhitā hontu ñātayo”ti vuttaṃ.

419. Samanantarānuddiṭṭheti uddiṭṭhasamanantarameva. Bhojanaṃ udapajjathāti tesāṃ petānaṃ bhojanaṃ uppajji. Kīdisanti āha “suci”ntiādi. Tattha anekarasabyañjananti nānārasehi byañjanehi yuttaṃ, atha vā anekarasāṃ anekabyañjanañca. Tatoti bhojanalābhato pacchā.

420. Uddassayī bhātāti bhātikabhūto peto therassa attānaṃ dassesi. Vaṇṇavā balavā sukhīti tena bhojanalābhena tāvadeva rūpasampanno balasampanno sukhitova hutvā. Pahūtaṃ bhojanaṃ, bhanteti, bhante, tava dānānubhāvena pahūtaṃ anappakaṃ bhojanaṃ amhehi laddhaṃ. Passa naggāmhaseti olokehi, naggikā pana amha, tasmā tathā, bhante, parakkama payogaṃ karohi. Yathā vatthaṃ labhāmaseti yena pakārena yādisena payogena sabbeva mayaṃ vatthāni labheyyāma, tathā vāyamathāti attho.

421. Saṅkārakūṭamhāti tattha tattha saṅkārattānato. Uccinitvānāti gavesanavasena gahetvā. Nantaketi chinnaṃpariyante chaḍḍitadussakhaṇḍe. Te pana yasmā khaṇḍabhūtā pilotikā nāma honti, tāhi ca thero cīvaraṃ katvā saṅghassa adāsi, tasmā āha “pilotikaṃ paṭaṃ katvā, saṅghe cātuddise adā”ti. Tattha saṅghe cātuddise adāti catūhipi disāhi āgatabhikkhusaṅghassa adāsi. Sampadānatthe hi idaṃ bhummaṃvacanaṃ.

423-424. Suvatthavasanoti sundaravatthavasano. Therassa dassayītumanti therassa attānaṃ dassayi dassesi, pākaṭo ahosi. Paṭicchādayati etthāti paṭicchadā.

428-429. Kūṭāgāranivesanāti kūṭāgārabhūtā tadaññanivesanasañkhātā ca gharā. Liṅgavipallāsavasena hetamaṃ vuttaṃ. Vibhattāti samacaturassaāyatavaṭṭasaṅghānādivasena vibhattā. Bhāgaso mitāti bhāgena paricchinnā. Noti amhākaṃ. Idhāti imasmimṃ petaloke. Api dibbesūti apīti nipātamattaṃ, devalokesūti attho.

431. Karaṇanti dhamakaraṇaṃ. Pūretvāti udakassa pūretvā. Vārikiñjakkhapūritāti tattha tattha vārimatthake padumuppālādīnaṃ kesarabhārehi sañchādītasasena pūritā. Phalantīti pupphanti, paṇhikapariyantādīsu vidālentīti attho.

435-436. Āhiṇḍamānāti vicaramānā. Khañjāmāti khañjanavasena gacchāma. Sakkhare kusakaṇṭaketi sakkhavarati kusakaṇṭakavati ca bhūmibhāge, sakkhare kusakaṇṭake ca akkamantāti attho. Yānanti rathavayhādikaṃ yaṃkiñci yānaṃ. Sipāṭikanti ekapaṭalaupāhanaṃ.

437-438. Rathena māgamunti makāro padasandhikaro, rathena āgamaṃsu. Ubhayanti ubhayena dānena, yānadānena ceva bhattādicatupaccayadānena ca. Pāṇiyadānena hettha bhesajjadānampi saṅgahitaṃ. Sesamaṃ heṭṭhā vuttanayattā uttānamevāti.

Thero taṃ pavattiṃ bhagavato ārocesi. Bhagavā tamatthaṃ aṭṭhuppattiṃ katvā “yathā ime etarahi, evamaṃ tvampi ito anantarātīte attabhāve peto hutvā mahādukkhaṃ anubhavī”ti vatvā therena yācito suttapetavatthumaṃ kathetvā sampattaparīsāya dhammaṃ desesi. Taṃ sutvā mahājano sañjātasamaṃvego dānasīlādipuñṇakammanirato ahosīti.

Sāṇavāsiththerapetavatthuvaṇṇanā niṭṭhitā.

3. Rathakārapetivatthuvaṇṇanā

439-446. Veḷuriyathambhaṃ ruciraṃ pabhassaranti idaṃ satthari sāvattiyaṃ viharante aññataramaṃ petiṃ ārabba vuttaṃ. Atīte kira kassapassa bhagavato kāle aññatarā itthī sīlācārasampannā kalyāṇamittasannissayena sāsane abhippasannā suvibhattavicitrabhittithambhasopānabhūmitaṃ ativiya dassanīyaṃ ekaṃ āvāsaṃ katvā tattha bhikkhū nisīdāpetvā paṇītena āhārena parivisitvā bhikkhusaṅghassa niyyādesi. Sā aparena samayena kālaṃ katvā aññassa pāpakammaṃ vasena himavati pabbatarāje rathakāradahaṃ nissāya vimānapetī hutvā nibbatti. Tassā saṅghassa āvāsadānapuñṇānubhāvena sabbaratanamayaṃ uḷāraṃ ativiya samantato pāsādikaṃ manoharaṃ ramaṇīyaṃ pokkharāṇīyaṃ nandanavanasadisamaṃ upasobhitaṃ vimānaṃ nibbatti, sayañca suvaṇṇavaṇṇā abhirūpā dassanīyā pāsādikā ahosi.

Sā tattha purisehi vināva dibbasampattiṃ anubhavanti viharati. Tassā tattha dīgharattaṃ nippurisāya vasantiyā anabhirati uppannā. Sā ukkaṇṭhitā hutvā “attheso upāyo”ti cintetvā dibbāni ambapakkāni nadiyaṃ pakkhipati. Sabbamaṃ kaṇṇamuṇḍapetivatthusmimṃ āgatanayeneva veditabbaṃ. Idha pana bārāṇasivāsī eko māṇavo gaṅgāya tesu ekaṃ ambaphalaṃ disvā tassa pabhavaṃ gavesanto

anukkamena taṃ ṭhānaṃ gantvā nadiṃ disvā tadanusārena tassā vasanaṭṭhānaṃ gato. Sā taṃ disvā attano vasanaṭṭhānaṃ netvā paṭisanthāraṃ karontī nisīdi. So tassā vasanaṭṭhānasampattiṃ disvā pucchanto -

439. “Veḷuriyathambhaṃ ruciraṃ pabhassaraṃ, vimānamāruyha anekacittaṃ;
Tatthacchasi devi mahānubhāve, pathaddhani pannaraseva cando.
440. “Vaṇṇo ca te kanakassa sannibho, uttattarūpo bhusa dassaneyyo;
Pallaṅkasetṭhe atule nisinnā, ekā tuvaṃ natthi ca tuyha sāmiko.
441. “Imā ca te pokkharaṇī samantā, pahūtamalyā bahupuṇḍarīkā;
Suvaṇṇacuṇṇehi samantamoṭthatā, na tattha paṅko paṇako ca vijjati.
442. “Haṃsā cime dassanīyā manoramā, udakasmimanupariyanti sabbadā;
Samayya vaggūpanadanti sabbe, bindussarā dundubhīnaṃva ghoso.
443. “Daddallamānā yasaṃ yasassinī, nāvāya ca tvaṃ avalamba tiṭṭhasi;
Āḷārapamhe hasite piyaṃvade, sabbaṅgakalyāṇi bhusaṃ virocasi.
444. “Idaṃ vimānaṃ virajaṃ same ṭhitaṃ, uyyānavantaṃ ratinandivaḍḍhanaṃ;
Icchāmahaṃ nāri anomadassane, tayā saha nandane idha moditu”nti. -

Imā gāthā abhāsi.

439. Tattha tatthāti tasmīṃ vimāne. Acchasi icchiticchitakāle nisīdasi. Devī taṃ ālapati. Mahānubhāveti mahatā dibbānubhāvena samannāgate. Pathaddhanī attano pathabhūte addhani, gaganatalamaggeti attho. Pannaraseva candoti puṇṇamāsiyaṃ paripuṇṇamaṇḍalo cando viya vijjotamānāti attho.

440. Vaṇṇo ca te kanakassa sannibhoti tava vaṇṇo ca uttattasiṅgīsuvaṇṇena sadiso ativiya manoharo. Tenāha “uttattarūpo bhusa dassaneyyo”ti. Atuleti mahārahe. Atuleti vā devatāya ālapanāṃ, asadisarūpeti attho. Natthi ca tuyha sāmikoti tuyhaṃ sāmiko ca natthi.

441. Pahūtamalyāti kamalakuvalayādibahuvidhakusumavatiyo. Suvaṇṇacuṇṇehīti suvaṇṇavālūkāhi. Samantamoṭthatāti samantato okiṇṇā. Tatthāti tāsu pokkharaṇīsu. Paṅko paṇako cāti kaddamo vā udakapicchillo vā na vijjati.

442. Haṃsā cime dassanīyā manoramāti ime haṃsā ca dassanasukhā manoramā ca. Anupariyantīti anuvicaranti. Sabbadāti sabbesu utūsu. Samayyāti saṅgama. Vaggūti madhuraṃ. Upanadantīti vikūjanti. Bindussarāti avisaṭṭassarā sampiṇḍitassarā. Dundubhīnaṃva ghosoti vaggubindussarabhāvena dundubhīnaṃ viya tava pokkharaṇiyaṃ haṃsānaṃ ghosoti attho.

443. Daddallamānāti ativiya abhijalantī. Yasaṃ deviddhiyā. Nāvāyāti doṇiyaṃ. Pokkharaṇiyaṃhi paduminiyaṃ suvaṇṇanāvāya mahārahe pallaṅke nisīditvā udakakīlaṃ kīlantiṃ petiṃ disvā evamāha. Avalambāti avalambitvā apassenāṃ apassāya. Tiṭṭhasīti idaṃ ṭhānasaddassa gatinivatti atthattā gatiyā paṭikkhepavacanaṃ. “Nisajjasī”ti vā pāṭho, nisīdasiccevassa attho daṭṭhabbo. Āḷārapamheti vellitadīghanīlapakhume. Hasiteti hasitamahāhasitamukhe. Piyaṃvadeti piyabhāṇinī. Sabbaṅgakalyāṇīti sabbehi aṅgehi sundare, sobhanasabbaṅgapaccaṅgīti attho. Virocasi virājesi.

444. Virajanti vigatarajaṃ niddosaṃ. Same t̥hitanti same bhūmibhāge t̥hitam̐,
caturassasobhitatāya vā samabhāge t̥hitam̐, samantabhaddakanti attho.
Uyyānavantanti nandanavanasahitam̐. Ratinandivaḍḍhananti ratiñca nandiñca
vaḍḍhet̥ti ratinandivaḍḍhanam̐, sukhasa ca p̥tiyā ca samvaḍḍhananti attho. Nār̥iti
tassā ālapanam̐. Anomadassaneti paripuṇṇaṅgapaccaṅgatāya aninditadassane.
Nandaneti nandanakare. Idhāti nandanavane, vimāne vā. Moditunti abhiraṃitum̐
icchām̐ti yojanā.

Evam̐ tena māṇavena vutte sā vimānapetidevatā tassa paṭivacanam̐ denti -

445. “Karohi kammaṃ idha vedanīyam̐, cittañca te idha nihitam̐ bhavatu;
Kativāna kammaṃ idha vedanīyam̐, evam̐ mamaṃ lacchasi kāmakāmini”nti. -

Gāthamāha. Tattha karohi kammaṃ idha vedanīyanti idha imasmim̐ dibbat̥thāne
vipaccanakam̐ vipākadāyakaṃ kusalakammaṃ karohi pasaveyyāsī. Idha nihitanti
idhūpanitam̐, “idha ninna”nti vā pātho, imasmim̐ thāne ninnam̐ poṇam̐ pabbhāram̐
tava cittam̐ bhavatu hotu. Mamanti maṃ. Lacchasīti labhissasi.

So māṇavo tassā vimānapetiyā vacanam̐ sutvā tato manussapatham̐ gato tattha
cittam̐ paṇidhāya tajaṃ puññakammaṃ katvā nacirasseva kālam̐ katvā tattha
nibbatti tassā petiyā saḥabyatam̐. Tamattham̐ pakāsentā saṅgītikārā -

446. “Sādhūti so tassā paṭissuṇitvā,
Akāsi kammaṃ tahiṃ vedanīyam̐;
Kativāna kammaṃ tahiṃ vedanīyam̐,
Upapajji so māṇavo tassā saḥabyata”nti. -

Osānagāthamāhaṃsu. Tattha sādhuṭi sampaṭicchane nipāto. Tassāti tassā
vimānapetiyā. Paṭissuṇitvāti tassā vacanam̐ sampaṭicchitvā. Tahiṃ vedanīyanti
tasim̐ vimāne tāya saddhiṃ veditabbasukhavipākam̐ kusalakammaṃ. Saḥabyatanti
sahabhāvam̐. So māṇavo tassā saḥabyatam̐ upapajjīti yojanā. Sesam̐ uttānameva.

Evam̐ tesu tattha cirakālam̐ dibbasampattim̐ anubhavantesu puriso kammaṃ
parikkhayena kālamakāsi, itthī pana attano puññakammaṃ khettaṅgatabhāvena
ekam̐ buddhantaram̐ tattha paripuṇṇam̐ katvā vasi. Atha amhākaṃ bhagavati loke
upapajjitvā pavattitavaradhammacakke anukkamena jetavane viharante āyasmā
mahāmoggallāno ekadivasam̐ pabbatacārikam̐ caramāno tam̐ vimānañca
vimānapetiñca disvā “veḷuriyatham̐ ruciram̐ pabhassara”ntiādikāhi gāthāhi
pucchi. Sā cassa ādito paṭṭhāya sabbam̐ attano pavattim̐ ārocesi. Tam̐ sutvā thero
sāvattim̐ āgantvā bhagavato ārocesi. Bhagavā tamattham̐ aṭṭhuppattim̐ katvā
sappattaparīsāya dhammam̐ desesi. Tam̐ sutvā mahājano
dānādipuññadhammanirato ahoṣīti.

Rathakārapetivatthuvaṇṇanā niṭṭhitā.

4. Bhusapetavatthuvaṇṇanā

447-452. Bhusāni eko sālīm̐ punāparoti idam̐ satthari sāvattiyam̐ viharante cattāro
pete ārabba vuttam̐. Sāvattiyā kira avidūre aññatarasmim̐ gāmake eko kūṭavāṇijo
kūṭamānādīhi jīvikaṃ kappesi. So sālīpalāpe gahetvā tambamattikāya paribhāvetvā
garutare katvā rattasālīhi saddhiṃ missetvā vikkiṇi. Tassa putto “gharam̐ āgatānam̐
mama mittasuhajjānam̐ sammānam̐ na karotī”ti kupito yugacammaṃ gahetvā

mātusīse pahāramadāsi. Tassa suṇisā sabbesaṃ atthāya ṭhapitamamsaṃ corikāya khāditvā puna tehi anuyuñjiyamānā “sace mayā taṃ maṃsaṃ khāditam, bhavē bhavē attano piṭṭhimamsaṃ kantitvā khādeyya”nti sapathamakāsi. Bhariyā panassa kiñcīdeva upakaraṇaṃ yācantānaṃ “natthi”ti vatvā tehi nippīḷiyamānā “sace santaṃ natthīti vadāmi, jātajātaṭṭhāne gūṭhabhakkhā bhavēyya”nti musāvādena sapathamakāsi.

Te cattāropi janā aparena samayena kālaṃ katvā viñjhāṭaviyaṃ petā hutvā nibbattiṃsu. Tattha kūṭavāṇiyo kammaphalena pajjalantaṃ bhusaṃ ubho hi hatthehi gahetvā attano matthake ākiritvā mahādukkhaṃ anubhavati, tassa putto ayomayehi muggarehi sayameva attano sīsaṃ bhinditvā anappakaṃ dukkhaṃ paccanubhoti. Tassa suṇisā kammaphalena sunisitehi ativiya vipulāyatehi nakhehi attano piṭṭhimamsāni kantitvā khādanti aparimitaṃ dukkhaṃ anubhavati, tassa bhariyāya sugandhaṃ suvisuddhaṃ apagatakāḷakaṃ sālibhattaṃ upanītamattameva nānāvidhakimikulākulaṃ paramaduggandhajegucchaṃ gūṭhaṃ sampajjati, taṃ sā ubho hi hatthehi pariggahetvā bhuñjanti mahādukkhaṃ paṭisaṃvedeti.

Evaṃ tesu catūsu janesu petesu nibbattitvā mahādukkhaṃ anubhavantesu āyasmā mahāmoggalāno pabbatacārikaṃ caranto ekadivasaṃ taṃ ṭhānaṃ gato. Te pete disvā -

447. “Bhusāni eko sāliṃ punāparo, ayañca nārī sakamaṃsalohitaṃ;
Tuvañca gūṭhaṃ asuciṃ akantaṃ, paribhuñjasi kissa ayaṃ vipāko”ti. -

Imāya gāthāya tehi katakammaṃ pucchi. Tattha bhusānīti palāpāni. Ekoti ekako. Sālīti sālino. Sāmiatthe heṭaṃ upayogavacanaṃ, sālino palāpāni pajjalantāni attano sīse avakirattīti adhippāyo. Punāparoti puna aparō. Yo hi so mātusīsaṃ pahari, so ayomuggarehi attano sīsaṃ paharitvā sīsabhedaṃ pāpuṇāti, taṃ sandhāya vadati. Sakamaṃsalohitanti attano piṭṭhimamsaṃ lohitañca paribhuñjatīti yojanā. Akantanti amanāpaṃ jegucchaṃ. Kissa ayaṃ vipākoti katamassa pāpakamassa idaṃ phalaṃ, yaṃ idāni tumhehi paccanubhaviyattīti attho.

Evaṃ therena tehi katakamme pucchite kūṭavāṇijassa bhariyā sabbehi tehi katakammaṃ ācikkhanti -

448. “Ayaṃ pure mātaraṃ hiṃsati, ayaṃ pana kūṭavāṇiyo;
Ayaṃ maṃsāni khāditvā, musāvādena vañceti.
449. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, agārīni sabbakulassa issarā;
Santesu pariguhāmi, mā ca kiñci ito adaṃ.
450. “Musāvādena chāдеми, natthi etaṃ mama gehe;
Sace santaṃ niguhāmi, gūṭho me hotu bhojanaṃ.
451. “Tassa kammaṃ vipākena, musāvādassa cūbhayaṃ;
Sugandhaṃ sālino bhattaṃ, gūṭhaṃ me parivattati.
452. “Avañjhāni ca kammāni, na hi kammaṃ vinassati;
Duggandhaṃ kiminaṃ mīḷhaṃ, bhuñjāmi ca pivāmi cā”ti. -gāthā abhāsi;

448. Tattha ayanti puttaṃ dassenti vadati. Hiṃsatīti thāmena paribādheti, muggarena paharatīti attho. Kūṭavāṇijoti khalavāṇijo, vañcanāya vaṇijjakārakoti attho. Maṃsāni khāditvāti parehi sādhāraṇamaṃsaṃ khāditvā “na khādāmī”ti musāvādena te vañceti.

449-450. Agārinīti gehasāminī. Santesūti vijjamānesveva parehi yācitaupakaraṇesu. Pariguhāmīti paṭicchādesiṃ. Kālavipallāsena hettaṃ vuttaṃ. Mā ca kiñci ito adanti ito mama santakato kiñcimattampi atthikassa parassa na adāsiṃ. Chādemiti “natthi ettaṃ mama gehe”ti musāvādena chādesiṃ.

451-452. Gūthaṃ me parivattatīti sugandhaṃ sālībhattaṃ mayhaṃ kammavasena gūthabhāvena parivattati pariṇamati. Avañjhānīti amoghāni anipphalāni. Na hi kammaṃ vinassatīti yathūpacitaṃ kammaṃ phalaṃ adatvā na hi vinassati. Kiminanti kimivantaṃ sañjātakimikulaṃ. Mīlḥanti gūthaṃ. Sesama heṭṭhā vuttanayattā uttānameva.

Evaṃ thero tassā petiyā vacanaṃ sutvā taṃ pavattiṃ bhagavato ārocesi. Bhagavā tamattaṃ aṭṭhuppattiṃ katvā sampattaparisaṃ dhammaṃ desesi. Sā desanā mahājanassa sātthikā ahoṣīti.

Bhusapetavattuvuṇṇanā niṭṭhitā.

5. Kumārapetavattuvuṇṇanā

453-463. Accherarūpaṃ sugatassa ñāṇanti idaṃ kumārapetavattu. Tassa kā uppatti? Sāvattiyaṃ kira bahū upāsakā dhammagāṇā hutvā nagare mahantaṃ maṇḍapaṃ kāretvā taṃ nānāvaṇṇehi vatthehi alaṅkaritvā kālasseva satthāraṃ bhikkhusaṅghaṇca nimantevā mahārahavarapaccattharaṇatthatesu āsanesu buddhappamukhaṃ bhikkhusaṅghaṃ nisīdāpetvā gandhapupphādīhi pūjetvā mahādānaṃ pavattenti. Taṃ disvā aññataro maccheramalapariyutṭhitacitto puriso taṃ sakkāraṃ asahamāno evamāha - “varametaṃ sabbaṃ saṅkārakūṭe chaḍḍitaṃ, na tveva imesaṃ muṇḍakānaṃ dinna”nti. Taṃ sutvā upāsakā saṃviggamānasā “bhāriyaṃ vata iminā purisena pāpaṃ pasutaṃ, yena evaṃ buddhappamukhe bhikkhusaṅghe aparaddha”nti tamattaṃ tassa mātuyā ārocetvā “gaccha, tvaṃ sasāvakaṃsaṅghaṃ bhagavantaṃ khamāpehi”ti āhaṃsu. Sā “sādhū”ti paṭissuṇitvā puttaṃ santajjenti saññāpetvā bhagavantaṃ bhikkhusaṅghaṇca upasaṅkamitvā puttena kataaccayaṃ desenti khamāpetvā bhagavato bhikkhusaṅghassa ca sattāhaṃ yāgudānena pūjaṃ akāsi. Tassā putto nacirasseva kālaṃ katvā kiliṭṭhakammūpajīvinīyā gaṇikāya kucchiyaṃ nibbatti. Sā ca naṃ jātamattaṃyeva “dārako”ti ñatvā susāne chaḍḍāpesi. So tattha attano puñṇabaleneva gahitārakkho kenaci anupadduto mātu-aṅke viya sukhaṃ supi. Devatā tassa ārakkhaṃ gaṇhiṃsūti ca vadanti.

Atha bhagavā paccūsasamaye mahākaruṇāsamāpattito vuṭṭhāya buddhacakkhunā lokaṃ volokento taṃ dārakaṃ sivathikāya chaḍḍitaṃ disvā sūriyuggamanavelāya sivathikaṃ agamāsi. “Satthā idhāgato, kāraṇenettha bhavitabba”nti mahājano sannipati. Bhagavā sannipatitaparisaṃ “nāyaṃ dārako oññātabbo, yadipi idāni susāne chaḍḍito anātho tṭhito, āyatiṃ pana diṭṭheva dhamme abhisamparāyaṇca ulārasampattiṃ paṭilabhissatī”ti vatvā tehi manussehi “kiṃ nu kho, bhante, iminā purimajātiyaṃ kataṃ kamma”nti puṭṭho -

“Buddhapamukhassa bhikkhusaṅghassa, pūjaṃ akāsi janatā ulāraṃ;
Tatrassa cittassahu aññathattaṃ, vācaṃ abhāsi pharusam asabbha”nti. -

Ādinā nayena dārakena katakammaṃ āyatiṃ pattabbaṃ sampattiñca pakāsetvā sannipatitāya parisāya ajjhāsayānurūpaṃ dhammaṃ kathetvā upari sāmukkaṃsikaṃ dhammadesanaṃ akāsi. Saccapariyosāne caturāsītiyā pāṇasahassānaṃ dhammābhisamayo ahosi, tañca dāraṃ asītikoṭivibhavo eko kuṭumbiko bhagavato sammukhāva “mayhaṃ putto”ti aggahesi. Bhagavā “ettakena ayaṃ dārako rakkhito, mahājanassa ca anuggaho kato”ti vihāraṃ agamāsi.

So aparena samayena tasmim kuṭumbike kālakate tena niyyāditam dhanam paṭipajjitvā kuṭumbaṃ saṅṭhapento tasmim nagareyeva mahāvibhavo gahapati hutvā dānādinirato ahosi. Athekadivasam bhikkhū dhammasabhāyaṃ katham samuṭṭhāpesum - “aho nūna satthā sattesu anukampako, sopi nāma dārako tadā anātho ṭhito etarahi mahatiṃ sampattiṃ paccanubhavati, ulārāni ca puññāni karotī”ti. Tam sutvā satthā “na, bhikkhave, tassa ettakāva sampatti, atha kho āyupariyosāne tāvatiṃsabhavane sakkassa devarañño putto hutvā nibbattissati, mahatiṃ dibbasampattiñca paṭilabhissati”ti byākāsi. Tam sutvā bhikkhū ca mahājano ca “idaṃ kira kāraṇam disvā dīghadassī bhagavā jātamattassevassa āmakasusāne chaḍḍitassa tattha gantvā saṅghaṃ akāsi”ti satthu ñāṇavisesam thometvā tasmim attabhāve tassa pavattiṃ kathesum. Tamattham dīpentā saṅgītikārā -

453. “Accherarūpaṃ sugatassa ñāṇam, satthā yathā puggalaṃ byākāsi;
Ussannapuññāpi bhavanti heke, parittapuññāpi bhavanti heke.
454. “Ayaṃ kumāro sīvathikāya chaḍḍito, aṅguṭṭhasnehena yāpeti rattiṃ;
Na yakkhabhūtā na sarīsapā vā, viheṭṭhayeyyum katapuññaṃ kumāraṃ.
455. “Sunakhāpimassa palihiṃsu pāde, dhañkā siṅgālā parivattayanti;
Gabbhāsayam pakkhigaṇā haranti, kākā pana akkhimalaṃ haranti.
456. “Nayimassa rakkhaṃ vidahiṃsu keci, na osadhaṃ sāsapadhūpanaṃ vā;
Nakkhattayogampi na aggahesum, na sabbadhaññānīpi ākiriṃsu.
457. “Etādisaṃ uttamakicchapattaṃ, rattābhaṭaṃ sīvathikāya chaḍḍitaṃ;
Nonītaṇḍaṃva pavedhamānaṃ, sasamsayam jīvitasāvasesaṃ.
458. “Tamaddasā devamanussapūjito, disvā ca tam byākari bhūripañño;
‘Ayaṃ kumāro nagarassimassa, aggakuliko bhavissati bhogato ca’.
459. “Kissa vataṃ kiṃ pana brahmacariyaṃ, kissa suciṇṇassa ayaṃ vipāko;
Etādisaṃ byasanaṃ pāpuṇitvā, tam tādisaṃ paccanubhossatiddhi”nti. -

Cha gāthā avocaṃ.

453. Tattha accherarūpanti acchariyasabhāvaṃ. Sugatassa ñāṇanti aññehi asādhāraṇaṃ sammāsambuddhassa ñāṇaṃ, āsayānusayaññādisabbaññūtaññānameva sandhāya vuttaṃ. Tayidaṃ aññesaṃ avisayabhūtaṃ katham ñāṇanti āha “satthā yathā puggalaṃ byākāsi”ti. Tena satthu desanāya eva ñāṇassa acchariyabhāvo viññāyatīti dasseti.

Idāni byākaraṇaṃ dassento “ussannapuññāpi bhavanti heke, parittapuññāpi bhavanti heke”ti āha. Tassattho - ussannakusaladhammāpi idhekacce puggalā laddhapaccayassa apuññassa vasena jātiādinā nihīnā bhavanti, parittapuññāpi appatarapuññadhammāpi eke sattā khettsampattiādinā tassa puññassa mahājutikatāya ulārā bhavanti.

454. Sīvathikāyāti susāne. Aṅguṭṭhasnehenāti aṅguṭṭhato pavattasnehena, devatāya aṅguṭṭhato paggharitakhīrenāti attho. Na yakkhabhūtā na sarīsapā vāti pisācabhūtā vā yakkhabhūtā vā sarīsapā vā ye keci sarantā gacchantā vā na viheṭṭhayeyyūṃ na bādheyeyyūṃ.

455. Palihiṃsu pādeti attano jivhāya pāde lihisuṃ. Dhaṅkāti kākā. Parivattayanti “mā naṃ kumāraṃ keci viheṭṭheyu”nti rakkhantā nirogabhāvajānanatthaṃ aparāparaṃ parivattanti. Gabbhāsanti gabbhamalaṃ. Pakkhigaṇāti gijjhakulalādayo sakuṇagaṇā. Haranti apanenti. Akkhimalanti akkhigūthaṃ.

456. Keci keci manussā, amanussā pana rakkhaṃ saṃvidahiṃsu. Osadhanti tadā āyatiṇca ārogyāvahaṃ agadaṃ. Sāsapadhūpanaṃ vāti yaṃ jātassa dārakassa rakkhaṇatthaṃ sāsapena dhūpanaṃ karonti, tampi tassa karontā nāhesunti dīpenti. Nakkhattayogampi na aggahesunti nakkhattayuttampi na gaṇhiṃsu. “Asukamhi nakkhatte tithimhi muhutte ayaṃ jāto”ti evaṃ jātakammampissa na keci akaṃsūti attho. Na sabbadhaññāni ākirīṃsūti maṅgalaṃ karontā agadavasena yaṃ sāsapatelamissitaṃ sāliādidhaññaṃ ākiranti, tampissa nākaṃsūti attho.

457. Etādisanti evarūpaṃ. Uttamakicchapattanti paramakicchaṃ āpannaṃ ativiya dukkhappattaṃ. Rattābhatanti rattiyaṃ ābhatā. Nonītaṇḍaṃ viyāti navaṇītaṇḍasadiṣaṃ, maṃsapesimattatā evaṃ vuttaṃ. Pavedhamānanti dubbalabhāvena pakampamānaṃ. Sasāṃsayanti “jīvati nu kho na nu kho jīvati”ti saṃsayitatāya saṃsayavantaṃ. Jīvitasāvasesanti jīvitaṭṭhitiyā hetubhūtānaṃ sādhanānaṃ abhāvena kevalaṃ jīvitamattāvasesakaṃ.

458. Aggakuliko bhavissati bhogato cāti bhoganimittaṃ bhogassa vasena aggakuliko seṭṭhakuliko bhavissatīti attho.

459. “Kissa vata”nti ayaṃ gāthā satthu santike ṭhitehi upāsakehi tena katakammaṃsa pucchāvasena vuttā. Sā ca kho sīvathikāya sannipatitehīti veditabbā. Tattha kissāti kiṃ assa. Vatanti vatasamādanāṃ. Puna kissāti kīdisassa suciṇṇassa vatassa brahmacariyassa cāti vibhattiṃ vipariṇāmetvā yojanā. Etādisanti gaṇikāya kucchiyā nibbattaṃ, susāne chaḍḍananti evarūpaṃ. Byasananti anatthaṃ. Tādisanti tathārūpaṃ, “aṅguṭṭhasnehena yāpeti ratti”ntiādinā, “ayaṃ kumāro nagarassimassa aggakuliko bhavissatī”tiādinā ca vuttappakāraṇanti attho. Iddhanti deviddhiṃ, dibbasampattinti vuttaṃ hoti.

Idāni tehi upāsakehi puṭṭho bhagavā yathā tadā byākāsi, taṃ dassentā saṅgītikārā -

460. “Buddhapamukhassa bhikkhusaṅghassa, pūjaṃ akāsi janatā ulāraṃ;
Tatrassa cittassahu aññathattaṃ, vācaṃ abhāsi pharusāṃ asabbhaṃ.

461. “So taṃ vitakkaṃ pavinodayitvā, pītiṃ pasādaṃ paṭiladdhā pacchā;
Tathāgataṃ jetavane vasantaṃ, yāguyā upaṭṭhāsi sattarattaṃ.

462. “Tassa vataṃ taṃ pana brahmacariyaṃ, tassa suciṇṇassa ayaṃ vipāko;

Etādisaṃ byasanaṃ pāpuṇitvā, taṃ tādisaṃ paccanubhossatiddhiṃ.

463. “Ṭhatvāna so vassasataṃ idheva, sabbehi kāmehi samaṅgibhūto;
Kāyassa bheda abhisamparāyaṃ, saḥabyataṃ gacchati vāsavassā”ti. -

Catasso gāthā avocaṃ.

460. Tattha janatāti janasaṃmūho, upāsakagaṇoti adhippāyo. Tatrāti tassaṃ pūjāyaṃ.
Assāti tassa dāraḥkassa. Cittassahu aññathattanti purimabhavaṃsmiṃ cittassa
aññathābhāvo anādaro agāravo apaccayo ahoṣi. Asabbhanti sādhusabhāya sāvetaṃ
ayuttaṃ pharusāṃ vācaṃ abhāsi.

461. Soti so ayaṃ. Taṃ vitakkanti taṃ pāpakaṃ vitakkaṃ. Pavinodayitvāti mātara
katāya saññattiyā vūpasametvā. Pītiṃ pasādaṃ paṭiladdhāti pītiṃ pasādañca
paṭilabhitvā uppādetvā. Yāguyā upaṭṭhāsīti yāgudānena upaṭṭhahi. Sattarattanti
sattadivaṃsaṃ.

462. Tassa vataṃ taṃ pana brahmacariyanti taṃ mayā heṭṭhā vuttappakāraṃ attano
cittassa pasādanaṃ dānañca imassa puggalassa vataṃ taṃ brahmacariyañca,
aññaṃ kiñci natthīti attho.

463. Ṭhatvānāti yāva āyupariyosānā idheva manussaloke ṭhatvā. Abhisamparāyanti
punabbhave. Saḥabyataṃ gacchati vāsavassāti sakkassa devānamindassa
puttabhāvena saḥabhāvaṃ gamissati. Anāgatatthe hi idaṃ
paccuppannakālavacanaṃ. Sesāṃ sabbattha uttānamevāti.

Kumārapetavatthuvaṇṇanā niṭṭhitā.

6. Serīṇipetivatthuvaṇṇanā

464-477. Naggā dubbaṇṇarūpāsīti idaṃ satthari jetavane viharante serīṇipetiṃ
ārabbha vuttaṃ. Kururaṭṭhe kira hatthinipure serīṇi nāma ekā rūpūpajīvinī ahoṣi.
Tattha ca uposathakaraṇatthāya tato tato bhikkhū sannipatiṃsu. Puna
mahābhikkhusannipāto ahoṣi. Taṃ disvā manussā tilataṇḍulādiṃ
sappinavanītamadhuādiñca bahuṃ dānūpakaraṇaṃ sajjetvā mahādānaṃ
pavattesaṃ. Tena ca samayena sā gaṇikā assaddhā appasannā
maccheramalapariyuṭṭhitacittā tehi manussehi “ehi tāva idaṃ dānaṃ anumodāhi”ti
ussāhitāpi “kiṃ tena muṇḍakānaṃ samaṇānaṃ dinnena”ti appasādameva nesāṃ
sampavedesi, kuto appamattakassa pariccāgo.

Sā aparena samayena kālaṃ katvā aññatarassa paccantanagarassa parikhāpiṭṭhe
peti hutvā nibbatti. Atha hatthinipuravāsī aññataro upāsako vaṇijjāya taṃ nagaraṃ
gantvā rattiyaṃ paccūsasamaye parikhāpiṭṭhaṃ gato tādiseṇa payoḥjanaṇa. Sā tattha
taṃ disvā sañjānitvā naggā aṭṭhittacamatāvasesasarīrā ativiya bībhacchadassanā
avidūre ṭhatvā attānaṃ dassesi. So taṃ disvā -

464. “Naggā dubbaṇṇarūpāsi, kisā dhamanisanthata;
Upphāsulike kisike, kā nu tvaṃ idha tiṭṭhasī”ti. -

Gāthāya pucchi. Sāpissa -

465. “Ahaṃ bhadante petimhi, duggatā yamalokikā;
Pāpakammaṃ karitvāna, petalokaṃ ito gatā”ti. -

Gāthāya attānaṃ pakāsesi. Puna tena -

466. “Kiṃ nu kāyena vācāya, manasā dukkaṭaṃ kataṃ;
Kissakammavipākena, petalokaṃ ito gatā”ti. -

Gāthāya katakammaṃ pucchitā -

467. “Anāvaṇṇesu titthesu, viciniṃ aḍḍhamāsakaṃ;
Santesu deyyadhammesu, dīpaṃ nākāsimattano.
468. “Nadiṃ upemi tasitā, rittakā parivattati;
Chāyaṃ upemi uñhesu, ātapo parivattati.
469. “Aggivaṇṇo ca me vāto, ḍahanto upavāyati;
Etañca bhante arahāmi, aññañca pāpakaṃ tato.
470. “Gantvāna hatthiniṃ puraṃ, vajjesi mayha mātaraṃ;
‘Dhītā ca te mayā diṭṭhā, duggatā yamalokikā;
Pāpakammaṃ karitvāna, petalokaṃ ito gatā’.
471. “Atthi me ettha nikkhittaṃ, anakkhātāñca taṃ mayā;
Cattāri satasahassāni, pallaṅkassa ca heṭṭhato.
472. “Tato me dānaṃ dadatu, tassā ca hotu jīvikā;
Dānaṃ datvā ca me mātā, dakkhiṇaṃ anudicchatu;
Tadāhaṃ sukhitā hessaṃ, sabbakāmasamiddhinī”ti. -

Imāhi chahi gāthāhi attanā katakammañceva puna tena attano kātabbaṃ atthañca ācikkhi.

467. Tattha anāvaṇṇesu titthesūti kenaci anivāritesu nadītaḷākādīnaṃ titthapadesesu, yattha manussā nhāyanti, udakakiccaṃ karonti, tādisesu ṭhānesu. Viciniṃ aḍḍhamāsakanti “manussehi ṭhapetvā vissaritaṃ apināmettha kiñci labheyya”nti lobhābhībhūtā aḍḍhamāsakamattampi viciniṃ gavesiṃ. Atha vā anāvaṇṇesu titthesūti upasaṅkamanena kenaci anivāritesu sattānaṃ payogāsayasuddhiyā kāraṇabhāvena titthabhūtesu samaṇabrāhmaṇesu vijjamānesu. Viciniṃ aḍḍhamāsakanti maccheramalapariyuṭṭhitacittā kassaci kiñci adenti aḍḍhamāsakampi visesena ciniṃ, na sañciniṃ puññaṃ. Tenāha “santesu deyyadhammesu, dīpaṃ nākāsimattano”ti.

468. Tasitāti pipāsītā. Rittakāti kākapeyyā sandamānāpi nadī mama pāpakammaena udakena rittā tucchā vālikamattā hutvā parivattati. Uñhesūti uñhasamayesu. Ātapo parivattatīti chāyāṭṭhānaṃ mayi upagatāya ātapo sampajjati.

469-470. Aggivaṇṇoti samphassena aggisadiso. Tena vuttaṃ “ḍahanto upavāyati”ti. Etañca, bhante, arahāmīti, bhanteti taṃ upāsakaṃ garukārena vadati. Bhante, etañca yathāvuttaṃ pipāsādidukkhaṃ, aññañca tato pāpakaṃ dāruṇaṃ dukkhaṃ anubhavitumaṃ arahāmi tājassa pāpassa katattāti adhippāyo. Vajjesīti vadeyyāsi.

471-472. Ettha nikkhittaṃ, anakkhātanti “ettakaṃ ettha nikkhitta”nti anācikkhitaṃ. Idāni tassa parimāṇaṃ ṭhapitaṭṭhānañca dassenti “cattāri satasahassāni, pallaṅkassa ca heṭṭhato”ti āha. Tattha pallaṅkassāti pubbe attano sayanapallaṅkassa. Tatoti

nihitadhanato ekadesaṃ gahetvā mamaṃ uddissa dānaṃ detu. Tassāti mayhaṃ mātuyā.

Evaṃ tāya petiyā vutte so upāsako tassā vacanaṃ sampaṭicchitvā tattha attano karaṇīyaṃ tīretvā hatthinipuraṃ gantvā tassā mātuyā tamatthaṃ ārocesi.
Tamatthaṃ dassetuṃ -

473. Sādhūti so paṭissutvā, gantvāna hatthinim puram;
Avoca tassā mātaram -
“Dhītā ca te mayā diṭṭhā, duggatā yamalokikā;
Pāpakammaṃ karitvāna, petalokaṃ ito gatā.
474. “Sā maṃ tattha samādapesi, vajjesi mayha mātaram;
‘Dhītā ca te mayā diṭṭhā, duggatā yamalokikā;
Pāpakammaṃ karitvāna, petalokaṃ ito gatā.
475. “‘Atthi ca me ettha nikkhattaṃ, anakkhātāñca taṃ mayā;
Cattāri satasahassāni, pallaṅkassa ca heṭṭhato.
476. “‘Tato me dānaṃ dadatu, tassā ca hotu jīvikā;
Dānaṃ datvā ca me mātā, dakkhiṇaṃ anudicchatu;
Tadāhaṃ sukhitaṃ hessaṃ, sabbakāmasamiddhinī’.
477. “Tato hi sā dānamadā, tassā dakkhiṇamādisi;
Peti ca sukhitaṃ āsi, tassā cāsi sujīvikā”ti. -

Saṅgītikārā āhaṃsu. Tā suviññeyyāva.

Taṃ sutvā tassā mātā bhikkhusaṅghassa dānaṃ datvā tassā ādisi. Tena sā paṭiladdhūpakaraṇasampattiyaṃ ʈhitā mātu attānaṃ dassetvā taṃ kāraṇaṃ ācikkhi, mātā bhikkhūnaṃ ārocesi, bhikkhū taṃ pavattiṃ bhagavato ārocesuṃ. Bhagavā tamatthaṃ aṭṭhuppattiṃ katvā sampattaparīsāya dhammaṃ desesi. Sā desanā mahājanassa sātthikā ahoṣīti.

Seriṇipetivatthuvanaṇṇanā niṭṭhitā.

7. Migaluddakapetavatthuvanaṇṇanā

478-487. Naranāripurakkhato yuvāti idaṃ bhagavati veḷuvane viharante migaluddakapetaṃ ārabha vuttaṃ. Rājagahe kira aññataro luddako rattindivaṃ mige vadhivā jīvikaṃ kappesi. Tasseko upāsako mitto ahosi, so taṃ sabbakālaṃ pāpato nivattetuṃ asakkonto “ehi, samma, rattiyaṃ pāṇātipātā viramāhī”ti rattiyaṃ puñṇe samādapesi. So rattiyaṃ viramitvā divā eva pāṇātipātaṃ karoti.

So aparena samayena kālaṃ katvā rājagahasamīpe vemānikapeto hutvā nibbatto, divasabhāgaṃ mahādukkhaṃ anubhavitvā rattiyaṃ pañcahi kāmaguṇehi samappitā samaṅgībhūto paricāresi. Taṃ disvā āyasmā nārado -

478. “Naranāripurakkhato yuvā, rajanīyehi kāmaguṇehi sobhasi;
Divasaṃ anubhosi kāraṇaṃ, kimakāsi purimāya jātiyā”ti. -

Imāya gāthāya paṭipucchi. Tattha naranāripurakkhatoti paricārakabhūtehi devaputtehi devadhītāhi ca purakkhato payirupāsito. Yuvāti taruṇo. Rajanīyehīti

kamañīyehi rāguppattihetubhūtehi. Kāmaguñehīti kāmakoṭṭhāsehi. Sobhasīti samañgibhāvena virocasi rattiyanti adhippāyo. Tenāha “divasaṃ anubhosi kāraṇa”nti, divasabhāge pana nānappakāraṃ kāraṇaṃ ghātanaṃ paccanubhavasī. Rajanīti vā rattīsu. Yehīti nipātamattaṃ. Kimakāsi purimāya jātiyāti evaṃ sukhadukkhasaṃvattaniyaṃ kiṃ nāma kammaṃ ito purimāya jātiyā tvaṃ akattha, taṃ kathehīti attho.

Taṃ sutvā peto therassa attanā katakammaṃ ācikkhanto -

479. “Ahaṃ rājagahe ramme, ramañīye giribbaje;
Migaluddo pure āsiṃ, lohitaṇṇi dāruṇo.
480. “Avirodhakaresu pañisu, puthusattesu paduṭṭhamānaso;
Vicariṃ atidāruṇo sadā, parahimsāya rato asaññato.
481. “Tassa me sahāyo suhadayo, saddho āsi upāsako;
Sopi maṃ anukampanto, nivāresi punappaṇaṃ.
482. “Mākāsi pāpakaṃ kammaṃ, mā tāta duggatiṃ agā;
Sace icchasi pecca sukhaṃ, virama paṇavadhā asaṃyamā.
483. “Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā, sukhakāmassa hitānukampino;
Nākāsiṃ sakalānusāsaniṃ, cirapāpābhirato abuddhimā.
484. “So maṃ puna bhūrisumedhaso, anukampāya saṃyame nivesayi;
Sace divā hanasi pañino, atha te rattim bhavatu saṃyamo.
485. “Svāhaṃ divā hanitvā pañino, virato rattimahosi saññato;
Rattāhaṃ paricāremi, divā khajjāmi duggato.
486. “Tassa kammaṃ kusalassa, anubhomi rattim amānusiṃ;
Divā paṭihatāva kukkurā, upadhāvanti samantā khādituṃ.
487. “Ye ca te satatānuyogino, dhuvaṃ payuttā sugatassa sāsane;
Maññāmi te amatameva kevalaṃ, adhigacchanti padaṃ asaṅkhata”nti. -

Imā gāthā abhāsi.

479-480. Tattha luddoti dāruṇo. Lohitaṇṇi abhiñhaṃ paṇaghātena lohitaṃ akkhitapañi. Dāruṇoti kharo, sattānaṃ himsanakoti attho. Avirodhakaresūti kenaci virodhaṃ akarontesu migasakuṇḍīsū.

482-483. Asaṃyamāti asaṃvarā dussīlyā. Sakalānusāsaniṃti sabbaṃ anusāsaniṃ, sabbakālaṃ pañātipātato paṭiviratinti attho. Cirapāpābhiratoti cirakālaṃ pāpe abhirato.

484. Saṃyameti sucariṇo. Nivesayīhi nivesesi. Sace divā hanasi pañino, atha te rattim bhavatu saṃyamoti nivesitākāradassanaṃ. So kira sallapāsasajjanādinā rattiyampi paṇavadhāṃ anuyutto ahosi.

485. Divā khajjāmi duggatoti idāni duggatiṃ gato mahādukkhappatto divasabhāge khādiyāmi. Tassa kira divā sunakhehi migānaṃ khādāpitattā kammasarikkhakaṃ phalaṃ hoti, divasabhāge mahantā sunakhā upadhāvitvā aṭṭhisāṅghātamattāvasesaṃ sarīraṃ karonti. Rattiyā pana upagatāya taṃ pākatikameva hoti, dibbasampattiṃ anubhavati. Tena vuttaṃ -

486. “Tassa kammaṃ kusalassa, anubhomi rattiṃ amānusiṃ;
Divā paṭihatāva kukkurā, upadhāvanti samantā khāditu”nti.

Tattha paṭihatāti paṭihatācittā baddhāghātā viya hutvā. Samantā khāditunti mama sarīraṃ samantato khādituṃ upadhāvanti. Idañca nesaṃ ativiya attano bhayāvahaṃ upagamanakālaṃ gahetvā vuttaṃ. Te pana upadhāvitvā aṭṭhimattāvasesaṃ sarīraṃ katvā gacchanti.

487. Ye ca te satatānuyoginoti osānagāthāya ayaṃ saṅkhepattho - ahampi nāma rattiyaṃ pāṇavadhamattato virato evarūpaṃ sampattiṃ anubhavāmi. Ye pana te purisā sugatassa buddhassa bhagavato sāsane adhisīlādike dhuvāṃ payuttā daḥhaṃ payuttā satataṃ sabbakālaṃ anuyogavantā, te puññavanto kevalaṃ lokiyasukhena asammissaṃ “asaṅkhataṃ pada”nti laddhanāmaṃ amatameva adhigacchanti maññe, natthi tesāṃ tadadhiḡame koci vibandhoti.

Evaṃ tena petena vutte thero taṃ pavattiṃ satthu ārocesi. Satthā tamatthaṃ aṭṭhuppattiṃ katvā sampattaparīsāya dhammaṃ desesi. Sabbampi vuttanayameva.

Migaluddakapetavatthuvaṇṇanā niṭṭhitā.

8. Dutiyamigaluddakapetavatthuvaṇṇanā

488-498. Kūṭāgāre ca pāsādeti idaṃ bhagavati veḷuvane viharante aparaṃ migaluddakapetaṃ ārabha vuttaṃ. Rājagahe kira aññataro māgaviko māṇavo vibhavasampannopi samāno bhogasukhaṃ pahāya rattindivaṃ mige hananto vicarati. Tassa sahāyabhūto eko upāsako anuddayaṃ paṭicca - “sādhu, samma, pāṇātipātato viramāhi, mā te ahosi dīgharattaṃ ahitāya dukkhāyā”ti ovādaṃ adāsi. So taṃ anādiyi. Atha so upāsako aññataraṃ attano manobhāvanīyaṃ khīṇāsavatttheraṃ yāci - “sādhu, bhante, asukapurisassa tathā dhammaṃ desetha, yathā so pāṇātipātato virameyyā”ti.

Athekadivaṃ so thero rājagahe piṇḍāya caranto tassa gehadvāre aṭṭhāsi. Taṃ disvā so māgaviko sañjātabahumāno paccuggantvā gehaṃ pavesetvā āsanaṃ paññāpetvā adāsi. Nisīdi thero paññatte āsane, sopi therāṃ upasaṅkamitvā nisīdi. Tassa thero pāṇātipāte ādīnavaṃ, tato viratiyā ānisaṃsaṅca pakāsesi. So taṃ sutvāpi tato viramituṃ na icchi. Atha naṃ thero āha - “sace, tvaṃ āvuso, sabbena sabbaṃ viramituṃ na sakkosi, rattimpi tāva viramassū”ti, so “sādhu, bhante, viramāmi ratti”nti tato viramī. Sesāṃ anantaravatthusadisaṃ. Gāthāsu pana -

488. “Kūṭāgāre ca pāsāde, pallaṅke gonakatthate;
Pañcaṅgikena turiyena, ramasi suppavādite.

489. “Tato ratyā vivasāne, sūriyuggamanaṃ pati;
Apaviddho susānasmim, bahudukkhaṃ nigacchasi.

490. “Kiṃ nu kāyena vācāya, manasā dukkaṭaṃ kataṃ;

Kissakammavipākena, idaṃ dukkhaṃ nigacchasi'ti. -

Tiḥi gāthāhi nāradatthero naṃ paṭipucchi. Athassa peto -

491. "Ahaṃ rājagahe ramme, ramaṇīye giribbaje;
Migaluddo pure āsiṃ, luddo cāsimsaññato.
492. "Tassa me sahāyo suhadayo, saddho āsi upāsako;
Tassa kulūpako bhikkhu, āsi gotamasāvako;
Sopi maṃ anukampanto, nivāresi punappunaṃ.
493. "'Mākāsi pāpakaṃ kammaṃ, mā tāta duggatiṃ agā;
Sace icchasi pecca sukhaṃ, virama paṇavadhā asaṃyamā'.
494. "Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā, sukhakāmassa hitānukampino;
Nākāsiṃ sakalānusāsaniṃ, cirapāpābhirato abuddhimā.
495. "So maṃ puna bhūrisumedhaso, anukampāya saṃyame nivesayi;
'Sace divā hanasi paṇino, atha te rattiṃ bhavatu saṃyamo'.
496. "Svāhaṃ divā hanitvā paṇino, virato rattimahosi saññato;
Rattāhaṃ paricāremi, divā khajjāmi duggato.
497. "Tassa kammaṃ kusalassa, anubhomi rattiṃ amānusiṃ;
Divā paṭihatāva kukkurā, upadhāvanti samantā khādituṃ.
498. "Ye ca te satatānuyogino, dhuvāṃ payuttā sugatassa sāsane;
Maññāmi te amatameva kevalaṃ, adhigacchanti padaṃ asaṅkhata'nti. -

Tamatthaṃ ācikkhi. Tāsaṃ attho heṭṭhā vuttanayova.

Dutiyamigaluddakapetavatthuvaṇṇanā niṭṭhitā.

9. Kūṭavinicchayikapetavatthuvaṇṇanā

499-506. Mālī kiriṭṭi kāyūrīti idaṃ satthari veḷuvane viharante kūṭavinicchayikapetaṃ ārabha vuttaṃ. Tadā bimbisāro rājā māsassa chasu divasesu uposathaṃ upavasati, taṃ anuvattantā bahū manussā uposathaṃ upavasanti. Rājā attano santikaṃ āgatāgate manusse pucchati - "kiṃ tumhehi uposatho upavuttho, udāhu na upavuttho'ti? Tatreko adhikaraṇe niyuttakapuriso pisuṇavāco nekatiko laṅgagāhako "na upavutthomhī'ti vattuṃ asahanto "upavutthomhi, devā'ti āha. Atha naṃ rājasamīpato nikkhantaṃ sahāyo āha - "kiṃ, samma, ajja tayā upavuttho'ti? "Bhayaṇāhaṃ, samma, rañño sammukhā evaṃ avocaṃ, nāhaṃ uposathiko'ti.

Atha naṃ sahāyo āha - "yadi evaṃ upaḍḍhuposathopi tāva te ajja hotu, uposathaṅgāni samādiyāhī'ti. So tassa vacanaṃ "sādhū'ti sampaṭicchitvā gehaṃ gantvā abhutvāva mukhaṃ vikkhāletvā uposathaṃ adhiṭṭhāya rattiyaṃ vāsūpagato rittāsayasambhūtena balavavātahetukena sūlena upacchinnāyusaṅkhāro cutianantaraṃ pabbatakucchiyaṃ vemānikapeto hutvā nibbatti. So hi ekarattiṃ uposatharakkhaṇamattena vimānaṃ paṭilabhi dasakaññāsahassaparivāraṃ mahatiṅca dibbasampattiṃ. Kūṭavinicchayikatāya pana pesuṇikatāya ca attano piṭṭhimamsāni sayameva okkantitvā khādati. Taṃ āyasmā nārado gijjakūṭato

otaranto disvā -

499. “Mālī kiriṭṭi kāyūrī, gattā te candanussadā;
Pasannamukhavaṇṇosi, sūriyavaṇṇova sobhasi.
500. “Amānusā pārisajjā, ye teme paricārakā;
Dasa kaññāsahassāni, yā temā paricārikā;
Tā kambukāyūradharā, kañcanāveḷabhūsitā.
501. “Mahānubhāvosi tuvaṃ, lomahaṃsanarūpavā;
Piṭṭhimaṃsāni attano, sāmaṃ ukkacca khādasi.
502. “Kiṃ nu kāyena vācāya, manasā dukkaṭaṃ kataṃ;
Kissakammavipākena, piṭṭhimaṃsāni attano;
Sāmaṃ ukkacca khādasīti.
503. “Attano haṃ anattāya, jīvaloke acārisaṃ;
Pesuñña musāvādena, nikativañcanāya ca.
504. “Tatthā haṃ parisāṃ gantvā, saccakāle upaṭṭhite;
Atthaṃ dhammaṃ nirākatvā, adhammamānūvattisaṃ.
505. “Evaṃ so khādatattānaṃ, yo hoti piṭṭhimaṃsiko;
Yathā haṃ ajja khādāmi, piṭṭhimaṃsāni attano.
506. “Tayidaṃ tayā nārada sāmaṃ diṭṭhaṃ, anukampakā ye kusalā vadeyyuṃ;
Mā pesuṇaṃ mā ca musā abhāṇi, mā khosi piṭṭhimaṃsiko tuva”nti. -

Thero catūhi gāthāhi pucchi, sopi tassa catūhi gāthāhi etamatthaṃ vissajjesi.

499. Tattha mālīti māladhārī, dibbapupphehi paṭimaṇḍitoti adhippāyo. Kiriṭṭi veṭhitaśiso. Kāyūrīti keyūravā, bāhālaṅkārapaṭimaṇḍitoti attho. Gattāti sarīrāvayavā. Candanussadāti candanasārānūlittā. Sūriyavaṇṇova sobhasīti bālasūriyasadisavaṇṇo eva hutvā virocasi. “Araṇavaṇṇī pabhāsasī”tipi pālī, araṇanti araṇiyehi devehi sadisavaṇṇo ariyāvakāsoti attho.

500. Pārisajjāti parisapariyāpannā, upaṭṭhākāti attho. Tuvanti tvam. Lomahaṃsanarūpavāti passantānaṃ lomahaṃsajanānarūpayutto. Mahānubhāvatāsamaṅgitāya hetam vuttaṃ. Ukkaccāti ukkantitvā, chinditvāti attho.

503. Acārisanti acariṃ paṭipajjīṃ. Pesuñña musāvādenāti pesuññaena ceva musāvādena ca. Nikativañcanāya cāti nikatiyā vañcanāya ca patirūpadassanena paresaṃ vikārena vañcanāya ca.

504. Saccakāleti saccam vattum yuttakāle. Atthanti diṭṭhadhammikādibhedaṃ hitaṃ. Dhammanti kāraṇaṃ ñāyaṃ. Nirākatvāti chaḍḍetvā pahāya. Soti yo pesuññaḍiṃ ācarati, so satto. Sesam sabbam heṭṭhā vuttanayameva.

Kūṭaviniṇṇayikapaṭavattavaṇṇanā niṭṭhitā.

10. Dhātuvivaṇṇapaṭavattavaṇṇanā

507-516. Antalikkhasmiṃ tiṭṭhantoti idaṃ dhātuvivaṇṇapetavatthu. Bhagavati kusiṇārāyaṃ upavattane mallānaṃ sālavana yamakasālānamantare parinibbute dhātuvibhāge ca kate rājā ajātasattu attanā laddhadhātubhāgaṃ gahetvā satta vassāni satta ca māse satta ca divase buddhaguṇe anussaranto uḷārapūjaṃ pavattesi. Tattha asaṅkheyyā appameyyā manussā cittāni pasādetvā saggūpagā ahesuṃ, chaḷāsītīmattāni pana purisasahassāni cirakālabhāvitena assaddhiyena micchādassanena ca vipallatthacittā pasādanīyepi ṭhāne attano cittāni padosetvā petesu uppajjimsu. Tasmiṃyeva rājagahe aññatarassa vibhavasampannassa kuṭumbikassa bhariyā dhītā suṇisā ca pasannacittā “dhātupūjaṃ karissāmā”ti gandhapupphādīni gahetvā dhātuṭṭhānaṃ gantuṃ āradhā. So kuṭumbiko “kiṃ aṭṭhikānaṃ pūjanenā”ti tā paribhāsetvā dhātupūjaṃ vivaṇṇesi. Tāpi tassa vacanaṃ anādiyitvā tattha gantvā dhātupūjaṃ katvā gehaṃ āgatā tādīsena rogena abhibhūta nacirasseva kālaṃ katvā devaloke nibbattiṃsu. So pana kodhena abhibhūto nacirasseva kālaṃ katvā tena pāpakammena petesu nibbatti.

Athekadivasam āyasmā mahākassapo sattesu anukampāya tathārūpaṃ iddhābhisaṅkhāraṃ abhisāṅkhāsi, yathā manussā te pete tā ca devatāyo passanti. Tathā pana katvā cetiyaṅgaṇe ṭhito taṃ dhātuvivaṇṇakaṃ petaṃ tīhi gāthāhi pucchi. Tassa so peto byākāsi -

507. “Antalikkhasmiṃ tiṭṭhanto, duggandho pūti vāyasi;
Mukhañca te kimayo pūtigandhaṃ, khādanti kiṃ kammamakāsi pubbe.
508. “Tato satthaṃ gahetvāna, okkantanti punappunaṃ;
Khārena paripphositvā, okkantanti punappunaṃ.
509. “Kiṃ nu kāyena vācāya, manasā dukkaṭaṃ kataṃ;
Kissakammavipākena, idaṃ dukkhaṃ nigacchasi”ti.
510. “Ahaṃ rājagahe ramme, ramaṇīye giribbaje;
Issaro dhanadhaññaṃ, supahūtassa mārīsa.
511. “Tassāyaṃ me bhariyā ca, dhītā ca suṇisā ca me;
Tā mālaṃ uppalañcāpi, paccaggañca vilepanaṃ;
Thūpaṃ harantiyo vāresiṃ, taṃ pāpaṃ pakataṃ mayā.
512. “Chaḷāsītisahassāni, mayaṃ paccattavedanā;
Thūpapūjaṃ vivaṇṇetvā, paccāma niraye bhusaṃ.
513. “Ye ca kho thūpapūjāya, vattante arahato mahe;
Ādīnaṃ pakāsentī, vivecayetha ne tato.
514. “Imā ca passa ayantiyo, māladhārī alaṅkatā;
Mālāvipākaṃ nubbhontiyo, samiddhā ca tā yasassiniyo.
515. “Taṇca disvāna accheraṃ, abbhutaṃ lomahaṃsaṃ;
Namo karonti sappañña, vandanti taṃ mahāmuniṃ.
516. “Sohaṃ nūna ito gantvā, yoniṃ laddhāna mānusiṃ;
Thūpapūjaṃ karissāmi, appamatto punappuna”nti.

507-508. Tattha duggandhoti anit̐thagandho, kuṇapagandhagandhīti attho. Tenāha “pūti vāyasī”ti. Tatoti duggandhavāyanato kimīhi khāyitabbato ca upari. Sattaṃ gahetvāna, okkantanti punappunanti kammasañcoditā sattā nisitadhāraṃ satthaṃ gahetvā punappunaṃ taṃ vaṇamukhaṃ avakantanti. Khārena paripphositvā, okkantanti punappunanti avakantitaṭṭhāne khārodakena āsiñcitvā punappunampi avakantanti.

510. Issaro dhanadhaññaṃ, supahūtassāti ativiya pahūtassa dhanassa dhaññaṃ ca issaro sāmī, aḍḍho mahaddhanoti attho.

511. Tassāyaṃ me bhariyā ca, dhītā ca suṇisā cāti tassa mayhaṃ ayaṃ purimattabhāve bhariyā, ayaṃ dhītā, ayaṃ suṇisā. Tā devabhūtā ākāse t̐hitāti dassento vadati. Paccagghanti abhinavaṃ. Thūpaṃ harantiyo vāresinti thūpaṃ pūjetuṃ upanentiyo dhātuṃ vivaṇṇento paṭikkhipiṃ. Taṃ pāpaṃ pakataṃ mayāti taṃ dhātuvivaṇṇanapāpaṃ kataṃ samācaritaṃ mayāti vipphaṇṇasāraṇaṃ vadati.

512. Chaḷāsītisahassānīti chasahassādhikā asītisahassamattā. Mayanti te pete attanā saddhiṃ saṅgahetvā vadati. Paccattavedanāti visuṃ visuṃ anubhuyyamaṇadukkhavedanā. Nirayeti baladukkhatāya pettivisaṃ nirayasadisāṃ katvā āha.

513. Ye ca kho thūpapūjāya, vattante arahato maheti arahato sammāsambuddhassa thūpaṃ uddissa pūjāmahe pavattamāne ahaṃ viya ye thūpapūjāya ādīnavaṃ dosaṃ pakāsenti. Te puggale tato puññaṃ vivecayetha vivecāpayetha, paribāhire janayethāti aññaṃ padesaṃ attano mahājāniyataṃ vibhāveti.

514. Āyantiyoti ākāseṇa āgacchantiyo. Mālāvipākanti thūpe katamālāpūjāya vipākaṃ phalaṃ. Samiddhāti dibbasampattiyaṃ samiddhā. Tā yasassiniyoti tā parivāravantiyo.

515. Tañca disvānāti tassa atiparittassa pūjāpuññaṃ acchariyaṃ abbhutaṃ lomahaṃsaṃ atīlāraṃ vipākavisesaṃ disvā. Namo karonti sappañña, vandanti taṃ mahāmuninti, bhante kassapa, imā itthiyo taṃ uttamaṃ puññaṃ akkhettabhūtaṃ vandanti abhivādenti, namo karonti namakkārañca karontīti attho.

516. Atha so peto saṃviggamānaso saṃvegānurūpaṃ āyatiṃ attanā kātabbaṃ dassento “sohaṃ nūnā”ti gāthamāha. Taṃ uttānatthameva.

Evam petena vutto mahākassapo taṃ aṭṭhuppattiṃ katvā sampattaparisaṃ dhammaṃ desesi.

Dhātuvivaṇṇanapetavattuvivaṇṇanā niṭṭhitā.

Iti khuddaka-aṭṭhakathāya petavattusmiṃ

Dasavattupāṭimaṇḍitassa

Tatiyassa cūḷavaggassa atthasaṃvaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 07. Σχόλια για το βιβλίο των ιστοριών για φαντάσματα. 3. Το μικρό κεφάλαιο έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org